

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Franciškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Mažarske groznje.

V avstrijskem parlamentu — kjer stoji stranka proti stranki, narod proti narodu — se redko zgodi, da bi bil v kakem vprašanju cel parlament enega mnenja. Glede komisarijata na Hrvaškem, glede Čuvaja in krivic, ki se gode v hrvaški kraljevini, — pa so se enkrat našle v našem parlamentu vse stranke in vse narodnosti v skupnem postopanju in so enoglasno obsodile Čuvaja in vse one, ki stoje za njim.

Stürgkh bi pač težko kdaj govoril kak govor, ki bi mu sledilo — splošno odobravanje — ko pa je govoril o razmerah na Hrvaškem in je obsodil sedanji režim — so prejele vse stranke njegovo obsodbo z odobravanjem. Tudi cela avstrijska javnost, brez razlike strank in narodnosti je Stürgkhov nastop odobraval — in dolgo se že ni kako poročilo o delu parlamenta čitalo s takim zadovoljstvom, kakor te dni, ko se je poročalo o protestu avstr. parlamenta proti lumparijam na Hrvaškem.

Ogrom pa to seveda ni bilo po volji. »Pester Lloyd« je prinesel članek pod naslovom »Stürgkh«, kjer se kaže vsa mažarska jeza. Članek pravi: Grof Stürgkh, ki ni mogel do- sledi spraviti za skupno delo v avstrijskem parlamentu nikake večine, je naenkrat zbral vse avstrijske stranke v skupnem protestu proti ogrski vladi. Stürgkh je postal avstrijski »Nationalheld« t. j. narodni junak. — In potem piše članek proti temu, da se avstrijski parlament vtika v notranje ogrske razmere. Pravi, da avstrijski parlament nima nikake pravice. Na Hrvaškem vladajo Mažari, kakor se jim prav zdi, kajti že osem stoletij je to njihova — »posestrina« (sestrska dežela). Kaka sreča za Hrvate!!!

Najbolj pa se Mažari jeze, da so tudi Nemci imeli v sebi toliko časti in toliko smisla za pravico, da so z drugimi strankami protestirali proti nasilju na Hrvaškem. Mažari pravijo, da bi bili Nemci že davno uničeni v njih lastni domovini (t. j. v Avstriji) ako bi jih Mažari v njih politiki ne podpirali. Od časa ko je zavladal dualizem — l. 1867. — je bilo določeno, da bodo Nemci tlačili Slovane v Avstriji, Mažariji pa na Ogrskem — in zdaj, oje, protestirajo Nemci proti mažarskemu nasilju.

Mažari očitajo tudi Nemcem, da se niso oni nikoli tako proti Nemcem tako pregrešili. Ko je general Koller gospodaril s svojimi vojaki na Češkem — Mažari niso protestirali, ker so stali na tem, da se ena polovica države nima vmešavati v razmere druge polovice. Češko se baje s Hrvaškimi niti primerjati ne da — ne po politiki, ne po kulturi — in vendar so Mažari pustili Nemcem prosto roko... Sedaj pa so se Nemci tako pregrešili proti bratstvu.

»Pester Lloyd« dokazuje, da se je Stürgkh pregrešil proti kroni, ker se je izjavil proti komisarijatu, ki ga je cesar lastnoročno potrdil. — Mažari si bodo to baje zapomnili...

Tako so Mažari užaljeni. Njih pravico-ljubnost — je prizadeta. Seveda — bodo malo opravili... Mažari pravijo, da je za avstrijski parlament in za Stürgkha sreča, da je prav sedaj na Ogrskem kriza — ker sicer bi že pokazali, kaj se pravi vtikati se v njih politiko. — No, teh groznj se nihče ne boji. Kajti mažarske nasilnosti vidi danes cel svet v pravi luči in — protestira proti njim cel svet. Nj zloemek, da bo evropska kultura ugnala teh par židovskih mažarskih grofov in ono barbarsko hunsko bando, ki gode svojo pesem čez slovanski

jug, kakor da ni nikakih postav na svetu, in se poslužuje plemenitih feldbebelov, da ji vodijo politiko. Zato se ne bo nihče zbal groznj, ampak je že danes gotovo, da — pridejo izpremembe.

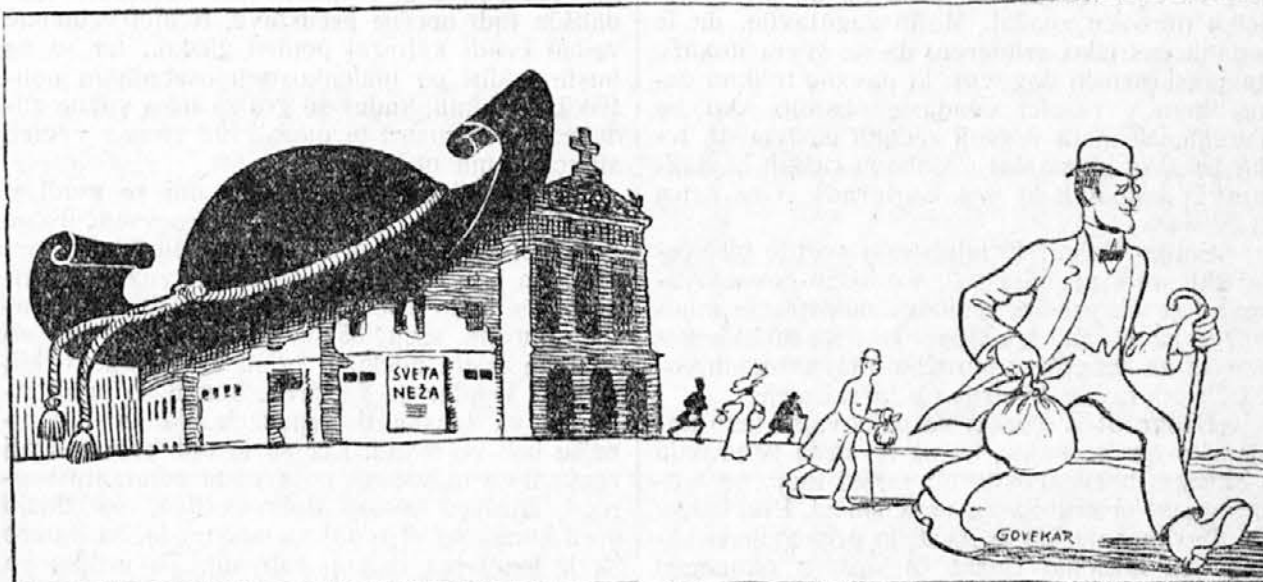
Kriza našega gledališča.

Za Slovence je torej glasbenopevski repertoar najmanjše še enkrat dražji in najmanjše dvakrat počasnejši v svojem razvoju, kakor za Nemce. Seveda so bile zato slovenske operne predstave visoko nad nemškimi, a tudi slovenske operetne predstave so vsaj v glasovnem, solistovskem in zborovem, ter v orkestralnem oziru daleč presegle nemške. Produkcije, naše Slovenske Filharmonije stoje visoko nad vojaško godbo, naš operni zbor in naši solisti so že od l. 1892, na najboljšem glasu. Nemci v Ljubljani so bili vedno jako skromni, in slišali smo sami večkrat gromovite aplavze »pevcev« in »pevkam«, ki bi se jim Slovenci le porogljivo smejali. Nemcev nič ne ženira, če so operete sploh brez resnega zbora in če tistih par možikov na odru na odru in tistih par nacefranih damic le usta odpira ali k večjemu »po- je« vse enoglasno. Pri nas se zahteva od vsake predstave neprimerno mnogo več, čeprav vsaka hiba se ostro graja, čeprav smo finan- cialno in personalno mnogo revnejši. Saj je res- nica, da smo imeli tudi Slovenci še slabe pev- ce, nezadostne pevke in igralce; Nemcem bi bili še vedno umetniki. Toda spomnimo se le, da smo imeli prav mnogo izbornih opernih, operetnih in dramskih članov, ki so nam nudili predstave, kakršnih Ljubljana ni imela in jih ni nikdar pričakovala! Le spomnimo se pred- stav vzorno marljivega in spretnega Hilarija Beniška, ki je deloval neumorno in z izredno agilnostjo ter z nedosežno praktičnostjo od se- zone 1894/95 do početka sezone 1910/11, ko je — žal, trikrat žal! — globoko užaljen pobegnil iz nehvaležne Ljubljane v Beligrad! Le spom- nimo se operetnih predstav Vavčava Talicha v sezoni 1909/10! In pa Talichovih opernih pred- stav v poslednji sezoni!

Ne pozabimo tako naglo petja t Josipa Noliha, Berte Leščinske, Gabrijele Horvato- ve, Wande Radkiewiczze, Ele Noemijeve, Ama-rije Carnerijeve, Stanislava Orzelskega, Mar. Romanova-Gärtnejeve, Leopoldine Hanuš, Svobode, Mar. Giličarčeve Mar. Skalove, Jana Ouřednika, Rože Reisove, Lili Nordgar- tove, Bogdana Vulakovića, Julija Betetta in še mnogih drugih! To so bili umetniki, da smo lahko ponosni, ker so bili nekda naši. Danes so člani prvih in največjih avstrijskih gleda- lišč, a vsi se spominjajo z veseljem prijazne Ljubljane, a tudi z boleščjo naše prečesto ne- hvaležne slovenske publike...

Spomnimo se tudi naše operete, ki nam je podala pač že večino najboljšega, kar se je ustvarilo v tem žanru! In imeli smo tudi res- nično prelepe operetne predstave z izvrstni- mi močmi. Irma Polakova, Jos. Hadrbolečeva, t Fran Lier, Frida Groszova, Lj. Iličič, Fr. Bu- hoslav, Pavla Lvova, T. Thalerjeva in dr. so nam podali operete, ki so navdušile celo našo mrzlo publiko. Dasi smo tičali gloloko v dol- govih ter nismo imeli včasih najpotrebnejših sredstev, nam je pričaralo naše gledališče ope- retne predstave, ki bi se z njimi izlaha po- kazali velikomestni kritiki.

In naša drama, ta Pepelka slovenskega občinstva, je rasla in rasla proti vsej malomar- nosti in brezbriznosti tistih slojev, ki bi ji mo-

Gledališki ravnatelj Govekar in slovenski igralci zapuščajo slov. gledališče.

Glosa.

Propadla kmalu
vsa slovenska bo kultura
če na nji ležala,
klerikalna bo cenzura.

rali biti glavna opora. Borštnik, Borštnikova, t Rückova, Inemann, Dobrovolny, Kreisova, Terševa, Taborska, Lier, Hašler, Deyl, Bole- ška, Hilbertova, Bohuslav in mnogi smo bili nanje lahko ponosni in ki so danes srečni — drugje...

Kako ogromen repertoar je produciralo naše operno, operetno in dramsko oboje v dobi od l. 1892.—1912.! Kar prinese naša dra- ma tekem 6 mesecev, bi povsod drugje v ena- kih razmerah zadoščalo vsaj za 2 leti. Tekom 20 let smo imeli Slovenci brez pretiravanja toliko ranih oper, operet in dram, da bi mar- sikje izpolnile vsaj 40 let. In vendar je mnogo Ljubljančanov, ki očitajo našemu gledališču, da producira premalo!

A danes imamo zopet veliko krizo, ki se je tekom zadnjih 10 let razrasla že skoraj do gledališke katastrofe. Naše gledališče je danes brez oboja in brez vodje; nihče ni angaži- ran, nič se ne pripravlja, igralci so brez stre- he in nekaj jih je odšlo že drugam.

Ali se bo razpokana in razklana ladja zo- pet le malo zalepila in za silo zakrpalala?

Ko je bil pred štirimi leti končno imeno- van gledališki ravnatelj, smo se nadejali, da je prišel čas definitivne asanacije in radikalne reforme. Upali smo, da je konec tistih diletan- tovskih ramer, ko je naše gledališče imelo de- setero gospodarjev, ki so vsak zase komandira- li. Toda zmotili smo se, kajti izpremenilo se je le forma, bistvo pa je ostalo isto. Poleg od- bora Dramatičnega društva smo dobili še in- tendanco, poleg občinskega sveta še višjo cen- zuro deželnega odbora. Tako smo vstali tam, kjer smo bili pred 10 leti ter smo danes na slabšem. Ostala je neizpremenjena le podpo- ra mesta, a zahteve publike so se potrojile in troški gledališča so se popetorili. Silno nara- sla draginja živil in stanovanj ter k temu še katastrofa »Glavne posojilnice« i. dr. nesreče so vplivale, da je postal obisk gledališča slabši in slabši ter da je ostala polovica lož neoddanah. »Ljudski oder« je škodoval nedelj- skim predstavam in novo nemško gledališče

je vabilo mlačneže k sebi. Tako je morala po- stati posl ednja sezona vzlic vsem naporom ravnateljstva in vzlic vsej marljivosti oboja zopet pasivna. Še nikdar nismo imeli 150 pred- stav, še nikdar nismo imeli tako dovršenih opernih predstav, še nikdar nismo imeli toliko novitet kakor v minoli sezoni, — a vse zaman. Deficit je tukaj iznova, in kaj je z bodočnostjo?

(Konec prih.)

Mir pred viharjem.

Naj se smatra italijanski pohod in napad na Dardanelska vrata kot demonstracijo, ali pa kot objavljenje daljnih operacij na evropskem ozem- lju Turčije, gotovo je, da je vest o italijanski akciji prestrašila ves svet. Diplomatski krogi, ki so pred par dnevi poskušali uresničiti mirovna prizadevanja vevlasti, so bili spričo nepriča- kovanega nastopa Italijanov iznenadeni, vsi so se zavedali usodepolnega pomena te italijanske akcije, bila pa je prestrašena tudi vsa evropska javnost, ki vidi, da je evropski mir v trenutku zapletljavev na Balkanu, ki nastanejo vsak način, kakor hitro stopi italijansko-turška voj- na v stadij, ki bo ogroževal interese balkanskih in evropskih držav. Diplomacija velesil izjavlja, da nima povoda posredovati več, ker je na eni strani Turčija odklonila pogoje, na drugi strani pa hoče Italija končati dolgotrajno bojevanje s kratko a odločilno akcijo. Velesile tudi nimajo povoda da bi kršile zagotovljeno nevtralnost, dokler niso ogroženi njih interesi. Seveda pa je v trenutku zaprtja Dardanel tak položaj tukaj, ker s zaprtjem Dardanel so oškodovane vse dr- žave v svojih gospodarskih interesih! Prva dr- žava ki pride do največje škode, je Rusija, ki ji je s zaprtjem Dardanel onemogočen eksport iz Črnega morja, pa nesamo gospodarski moment, tudi politički pride tu do veljave, oni politički moment, ki zahteva prosto pot ruski črnomor- ski mornarici skozi Dardanele v sredozemsko morje, do zveze s sredozemskimi pomorskimi divizijami ostalih dveh držav tripelentente. Ta-

čni in eksekutivni pogoji nedostatnejši in težji! Cena vsakemu produktu raste z draginjo in te- žavo proizvodnih sredstev. Tako tudi v tem slučaju. Zato zasluži stokrat večje spoštovanje in uvaževanje tisti, ki se bori za svoj obstanek pa vseeno izvršuje točno in redno svoje dolž- nosti, nego pa tisti, ki ga je rojstvo ali pa srečno naključje postavilo na ugodnejše stališče. Lo- gično bi se morale pravice prvemu nasproti priznavati in izvajati objektivnejše ali — re- cimo — pravičnejše nego nasproti drugemu, medtem ko se v realnem življenju godi ravno obratno! Kamokoli se ozrete, gospa, povsod vidite, da stoji ime in stan pred zmoglostjo in vrednostjo, protekcija pred pravico, hinavstvo pred resnico!

In potem naj človek računa z realno sre- čo, ko vsakdo izmed nas ničujna ve, da vse, kar ima, nima ničesar podarjenega, nego je vse sad lastnega truda, lastnih naporov! Ko bi hoteli in mogli plačevati faktično ceno teh naporov, bi je z zlatom ne mogli plačati. Plačuje jo pa zavest, da sem to, kar sem, sam iz sebe, iz svoje moči. To ni darilo, ampak zaslužek.

Najtožnejše pa je, kadar se narod pogrezne v zadovoljnost. Vseposvoda nastane stagnacija. Ohromelost se oprime udov — namesto naroda junakov imamo narod prosjakov, ki s slastjo, ponižnostjo in prihuljenih hrbtev zobljejo drob- tine, vržene z bogate mize »zadovoljnemu Kranjcu« v miloščino, da ravno ne pogine od gladi!

Kadarkoli je kaj slučajno priletelo ali se zgodilo v naš prilog; vselej je zadonela pesem hvalečnosti po naši zemlji: »Dobrotniki, hvala vam tisočera za vse prejete dobrote!«

V resnici pa nas mora biti sram takega bi- zantinizma, sram nas mora biti, da sprejema- mo milosti, ko vendar izpolnjujemo svoje dolž-

LISTEK.

Nedeljska pisma.

VIII.

Na Pristavi, 21. aprila 1912.

Gospa Rgina!

Katera pot je prava, najboljša? Desna? Leva? Srednja? Pregovor pravi, da je srednja pot najboljša pot. Žal, da ni tako! Pregovori ne odkrivajo vselej resnice, in je tudi ta ne odkri- va. Ljudska usta tudi igovore, da je vsak svoje sreče kovač. Potemtakem bi bilo malo nesreč- nih ljudi, saj jih ne mara ne bo dosti, ki bi na- menoma in hotoma silili v nesrečo, pač pa smo vsi take vrste ljudje, ki hočemo najprej sebi do- bro. In da pridemo do tega, kar imenujemo do- bro, se največkrat poslužujemo vseh mogočih sredstev: mnogo nas je, ki se ne pomišljamo niti tedaj, ako nam je lastno blaginjo dvigniti in utrditi na škodo drugih. Egoisti smo — zakaj bi se ne upali tega povedati! Slabosti imamo v večji meri nego kreposti, in le svetničenje, samoljubno poveljevanje in penasta mehuž- nost je ono trkanje na krepostne prsi, na de- viško čednost, na čistost misli in dejanj! Niko- gar ni bilo, nikogar ni in nikogar ne bo, ki bi bil brez napak. In tisti, ki najglasneje in naj- večkrat govore o svetosti, niso sveti, ampak govore samo zato, da bi od sebe obrnili poglede drugim, prikrili svoje lastne strani in z masko čednosti na umazanem licu služili svojim sebič- nim namenom! Tako je pri nas in tako je pov- sod. Hinavstva je poln ves široki svet. Slepec ga vidi, ker so dejanja različna od besed, pri- dige je drugačna nego morala v praksi!

Ali ste srečni Vi, gospa? Želel bi, da bi bili! Ste li srečni ali niste, to ni v tem premeru glavno; eno pa je gotovo: ničesar ni, kar bi ne poizkusili, da si izkujete svojo srečo. Vse Vaše misli, Vaše želje, Vaša dejanja — vse je stremi- lo od prvega trenutka zavesti pa do današnje- ga dne za tem, da si ustvarite tak položaj, na- polnite dušo s takimi čustvi, da bi Vam bilo mogoče vsaj notranji in zunanji svet gledati v zarji tiste nepojmljive in neizrazne abstrakt- nosti, ki jo imenujemo srečo. Krepko, da, sa- mozavestno je tolklo klavirno po nakovalu — kdo bi si mislil, da je toliko energične sile v mehki ženski roki! — ampak ko še ni bil tvor gotov, se je razletel material... Sreča je od- begnila dlje, nego je bila prej. Na begu za njo je treba začeti z novim delom, ako se polagoma ali pa tudi hipoma, izsesano vseh svojih moči v pekočem ognju prevar, ne razleze in ne usah- ne v resignaciji!

To so Tantalove muke — pekel na zemlji! Tako blizu si tega, kar misliš, da je tvoje, pa ti zbeži v nedosežno daljavo. Vse tvoje priza- devanje se pretvori v ironijo, glas odjekne v prsih kakor v grenak posmeh. »Tepec, čemu se pehaš in trudiš, ko vendar vidiš, da je ves napor zaman!« Tako te zmerja glas spoznanja.

Slabi kovači svoje sreče smo, gospa! Ho- čemo si izkovati srečo, pa namesto nje izleze izpod rok potvora, zasmeh, osramočenje sa- mega sebe. Namen imamo, ampak sredstev ni- mamo. Do smotra bi, ampak poti ne znamo. Desna? Leva? Srednja? Najprej po desni — padeš! Po levi — padeš! Po srednji — padeš! Zdi se, da gredo donekod vse ceste, a ko bi tre- ba odločnega, zadnjega koraka, se ne povrnejo v globel, kamor te potegne mraz in tema! Ho- češ li realne sreče — do nje dobiš stezo tisti- krat, kadar te objame zadovoljnost, ko se skozi

vse zapreke in vsa napatja pririneš do kosa kruha, do varne strehe, do toplega kota za do- mačo pečjo! Kakor hitro pa napolni tvoje priza- devanje zadovoljnost, preneha gibanje tvojih sil, zakaj zadovoljnost je konec delu, mrtvilo vsem močem — takorekoč živa smrt. In slepilo obenem. Sam govoriš, da si zadovoljen, med- tem ko ni tvoja zadovoljnost nič drugega nego vdanost v usodo — resignacija!

Če hočemo živeti in napredovati, ne sme- mo poznati zadovoljnosti, torej tudi ne realne sreče. Tako je glede posameznika kakor glede skupnosti. Nikoli zadovoljen s seboj in s tem, kar imaš! Tako ti nevolja podvaja moči, jakega se čutiš vkljub vsem neprimlikam in nezgodam. Čim večji je naval nate, tem večja je tvoja od- porna sila. Prešinjati te mora zavest, da imaš pravico do eksistence, ki odgovarja tvojim du- ševnim in telesnim potrebam. Čim bolj se širi tvoje obzorje, tem višje raste tvoje hrepenenje: iz tesnih mej venkaj, na stališče, kjer stojiš v vsej blagodat, ki ti jo daje zavest spoštovanja samega sebe in pravega ocenjevanja svojih zmoglosti. Tako spoznaš svoje dolžnosti; tiste, ki jih imaš do samega sebe, in tiste, ki jih imaš do skupnosti, do celote, do naroda, do člove- šta. Začutiš se člana velike rodovine, kakor člen si v verigi, ki razpade, ako ga zlomijo. Pa tudi svojih pravic se zavedaš. Nikoli ne boš su- ženjski vdan nikomur in nečumur, ampak boš zahteval svoj delež od vsega, kar dviga in nosi celoto do napredka in svobode. Pravice mora- mo zahtevati in jih moramo uživati, kadar se zavedamo svojih dolžnosti, kadar vemo, da imajo vse dolžnosti, storjene od nas, isto vred- nost, isto moralno in materialno ceno, kakor od vsakega drugega, ki stoji morda družabno ali gnotno nad nami. In cena izvrševanih mo- jih dolžnosti je še večja, ker so moji eksten-

koj, ko je Turčija vsled italijanske akcije odredila zaprtje Dardanel, se je že pojavila vest, da Rusija zahteva takojšnji preklit se odredbe. Že pred nekaj časa se je govorilo o tajni zvezi Rusije in Italije glede skupne akcije v Dardanel-skem vprašanju. Sicer se je ta vest dementirala, sčnanje rezerviranost Rusije more vzbuditi sumnje na resnico teh poročil. Da je položaj danes skrajno kritičen in ogrožujoč splošni evropski mir je gotovo! Ta kritični položaj najbolje dokazujemo, priobčujemo poročila iz držav, ki imajo svoj interes na sedanjem položaju.

Pariz: »Matin« poroča, da je pričakovati v najkrajšem času skupne ruske in italijanske pomorske akcije, ki se bo vršila v evropskih vodah Turčije. Ruska manifestacija bo imela poln mirovni značaj. Matin zagotavlja, da je sedanji čas jako primeren, da se svetu dokaže italijansko-ruski dogovor, ki navzlic tolikim demantijem v resnici vendarle obstoji. Ako bo Turčija vstrajala v svoji sedanjosti pasivnosti, tedaj bo svet skoro čul o dohodu ruskih in italijanskih bojnih ladij prd Carigrad! Ura krice je prišla!

Sofija: Bolgarski ministrski svet je bil večeraj sklican k nenadni seji. V tajnem posvetovanju so se na predlog vojnega ministra in ministra zunanjih zadev sklenili jako važni sklepi z ozirom na zanesljivo poročila o izvanrednih vojaških pripravah Avstrije ob turški meji.

Beograd: Z ozirom na najnovejšo fazo italijansko-turške vojne, ko se Avstrija pripravlja s skrajno nervoznostjo ob turški meji, se srbska vlada pripravlja za vsak slučaj. Prevladuje splošno mnenje, da je Avstrija pripravljena nadaljevati aneksijo Bosne in sicer z okupacijo novopazarskega sandžaka. Prvi avstrijski vojak pa, ki prekorači iz Bosne v novopazarski sandžak, je znak in vzrok avstrijsko-srbske vojne! Po mnenju vplivnih krogov pa tudi ta trenotek ni daleč!

Te vesti jasno slikajo kritičnost sedanjega položaja.

Danes vlada splošen mir, a ta mir se splošno smatra za odmor pred viharjem! Prihodnji dnevi so zgodovinski dnevi v sedanji dobi, trenutki usodopolnih posledic. Dogodki zadnjih dni so živi znaki, da stojimo pred katastrofo, nedogledno katastrofo evropskega miru!

DNEVNI PREGLED.

»Slovenec« in Hrvti. Včerajšnji »Slovenec« skuša oblažiti na vseh rubrikah svojega lista utis, ki ga je naredila strahopetnost slovenskih klerikalcev na vso jugoslovansko javnost. Kdor količikaj pozna razmere v avstrijskem parlamentu, ta ve da je interpelacija le prazen udarec v vodo. Ni še dolgo, ko se je isti »Slovenec« norčeval iz dr. Ravnharija, ko je uležil glede razmer pri ljubljanskem sodišču v parlamentu le interpelacijo na vlado. Pa tudi o hrvaškem vprašanju, dasi se je otvorila debata o ministrski izjavi, ne nudi Šusteršičeva interpelacija nobenega pozitivnega in realnega uspeha! Kljub izjavi ministrskega predsednika se lahko še vedno konstatira, da je avstrijska vlada skrivna razmer na Hrvaškem! Dosti slabo, ako avstrijska vlada nima toliko moči, da bi se na merodajnih mestih zavzela in dosegla odpravo izjemnega položaja na Hrvaškem. Z mirom in normalnim uspehom se ne da doseči pri avstrijski vladi ničesar! Grof Stürgkh si je zadovoljno mel roke, ko je tako lepo izvozil iz kritičnega položaja, pozabil pa je na vse! Cuvaj uganja nasilja naprej in uganjal jih bo toliko časa, dokler tudi avstrijska vlada ne izreče svoj ali! Svojo taktiko v hrvaškem vprašanju hočejo sedaj slovenski klerikalci opravičevati, a iz vsake besede se čita velik strah teh »opozicionalcev« pred vlado. Zato pa sedaj »Slovenec« podlo blati napredne Dalmatince, ki so razumeli Stürgkha odgovor tako, kakor ga razume vsak, ki pozna pomen takih vladnih izjav. Stališče Dalmatincev je popolnoma pravilno! Avstrijsko vlado je treba prisiliti, da se zavzame za odpravo izjemnega stanja na Hrvaškem! Prisiliti se jo pa more le potom parlamentarnega boja! Slovenski načelni »opozicionalci« pa se boje vsakega konflikta z vlado, zato pa sedaj opravičujejo svojo strahopetnost! Kdor jih pozna, ta jim gotovo ne bo verjel! Mislimo, da jih Hrvti po zadnjih dogodkih poznajo dovolj in jim z gnusom obrnejo hrbet.

nosti v vzvrhani posodi in ko vendar vemo, da nam režejo kruh pravice v skopi, preskopi meri! Masa spi kot kralj Matjaževa vojska. Vojskovodje ne dajo nikomur potrkati na okna, da bi se zdrnilo in da bi stalo naše veliko telo! Oni žanjejo! Mi smo sejali in gnojili s svojimi napori, s svojimi žulji, s svojimi samozatajevanjem — oni pa žanjejo! Seveda, ker je žetev tako pičla, a lakota časti in slave tako velika, da se nasitijo komaj nekaterniki! In kadar je treba dokumentirati zasluge, odgrnejo zastore, da se obrnejo milostni pogledi dol na spečo, polhlevno, ponižno množico z molitveniki v rokah, s škapulirji okrog vratov. Na našega ljudstva demovici se veselo ziblje njihov čolnček!

Namesto da bi vstali! Da bi vstal vsak, da bi vstali vsi! Vsi na lastne noge, vsi s svojo glavjo! Nobene milosti, nobene protekcije! To, kar gre, kar mora biti! Kako naj bomo močni, ako je samo molitev in prošnja na našem jeziku? Kdo se nas boji, ako hodimo v spokornih haljah za onimi, ki se jim bliskajo zvezde na prsih, podarjene jim v zasluženo odlikovanje? — Kako bi zabobnela vsa naša zemlja, da stopi nanjo naš moški korak! Saj je naša zemlja — in po svojem vendar smem hoditi!

Katera pot je prava? Srednja, seveda! To je tista, ki jo kažejo drugi in ki drže tja, kjer zori njihovo klasje! Tista pot je prava, ki si jo izberem sam, da dospem tjakaj, koder me čaka rešitev iz sponj in odvsnosti! Tako pot si izbere vsak sam, tako pot si izberimo vsi skupaj: pot preko vseh nasipov in ovir — iz resignacije skozi samozavest v bodočnost! Samo to je rešilna, torej prava pot!

Vdani Vam
Rade Dragan.

Hrvaški vzgledi posebno mičejo našega državnega pravdnika, ki si je dovolil dovtip, da je iz interpelacije vložene v državni zboru po dr. Adlerju in sodrugih glede Hrvaške konfisciral kar cel odstavek, ki ga je priobčila včerajšnja »Zarja«. Ta gospod državni pravdnik, bi pač moral kaj vedeti o imunosti parlamentarnih interpelacij. Naj bi se našel vendar kdo pri sodišču, ki bi malo poučil tega gospoda, ker sicer blamira s takimi konfiskacijami celo ljubljansko sodišče!

Nemci in slovensko gledališko vprašanje. Kakor hitro so Nemci zvedeli za krizo v slovenskem gledališču, že objavljajo sklep svojega gledališkega ravnateljstva, da se prihodnjo sezono vrše v tukajšnjem nemškem gledališču tudi operne predstave. Nemci vedo pač vedno ceniti kulturni pomen gledal, ter se ne puste voditi po malenkostnih osebnih in političkih spletkah, kadar se gre za tako važne zadeve. V tem oziru bi morali biti Nemci vzgled slovenskemu občinstvu!

Denuncijant na delu. Te dni se mudi v Belgradu velika skupina hrvaške vseučilišne mladine, katera je priredila poučen izlet v Srbijo. Da je ta izlet strogo poučen, znači že dejstvo, da bodo izletnikom predavali v Belgradu tamošnji vseučilišni profesorji, ter da so se tega izleta udeležili pristaši vseh političkih strank. Vendar pa že širijo, komaj so prišli izletniki na srbska tla, razni šmoki najnesramnejše laži po svetu. Ker se je tudi srbski kralj zanimal za ta izlet in po svojem adjutantu sporočil dijaštvu svojo dobrodoščilo, so dijaki pred konakom priredili manifestacijo, za katero se je kralj raz balkona zahvalil. To priliko pa izrabljajo šmoki ter navajajo največje neslanoosti, ki so jih slišali baže ob ti manifestaciji. Je že pač tako, da gotovi ljudje žive in vživajo v samih lažeh, ako jih le morejo natrositi o kaki najnedolžnejši jugoslovanski manifestaciji.

Polom — „finh potez“. Kranjski deželni glavar dr. Šusteršič — je po daljšem presledku — imel zopet enkrat na Dunaju smolo. Odkar je nehal biti neodvisen opozicionalec, mu sreča na Dunaju ni kar nič mila. Na Dunaju ga nihče več ne upošteva in tudi med lastnimi pristaši je zgubljen skoraj ves upliv. Je pač drugače samo zapovedovali — kakor delati. Vendar bi bil Šusteršič še rad opozicionalci in ker prodi vladi sedaj — kar je deželni glavar — več ne more biti, pa goji opozicijo nasproti svojim lastnim pristašem. Vsi Slovenci in tudi vsi Jugoslovani so bili ene misli glede nasilja, ki ga upirarja na Hrvaškem nasilni Cuvaj. Vsi jugoslovanski poslanci so sklenili ostro protestirati proti krvavim škandalom, ki se gode na Hrvaškem — le dr. Šusteršič je hotel imeti „posebno klobasco“. In tako so klerikalci zopet enkrat izkazali, da so vsak čas napredaj in da niso ničesar drugega nego podle duše, ki so pripravljene vsak čas izdati — če treba — tudi lastni svoj narod.

Hinavščina. Kakšni hinavci so naši klerikalci, se je lahko spoznalo ob priliki zadnjega zasedanja državnega zbora na Dunaju. Klerikalni poslanci so hoteli izdati zopet bratski narod, kakor so svojčas izdali koroške Slovence, ki jih je dr. Šusteršič prodal. Početje slovenskih klerikalnih poslancev pa niso obsodili le vsi Slovenci, Hrvatje, splošno Slovani, temveč so jih obsodili tudi nemški socialni demokratje. Vse je obsojalo klerikalne izdajalce! Iz Šusteršičevega kluba so pričeli vsled tega izstopati bratski pravaši. Dr. Šusteršiču je grozil polom in ker je spoznal, da je vse proti njemu, je še on ubral pot za drugimi in vložil protest proti nasilju na Hrvaškem. To so slovenski ljudski poslanci — narodni izdajalci.

To ni res, kar pišejo klerikalci, da je dr. Šusteršičev uspeh — izjava ministrskega predsednika Stürgkha proti nasiljem na Hrvaškem. Klerikalci lažejo sedaj, da bi ljudstvo ne zvedelo njih izdajstva: Da so hoteli izdati Hrvate. Izdajalci!

Ustanovilo se je „Društvo hotelskih in zdravilskih naprav v radovljiskem okraju“ s sedežem na Bledu.

Tečaj za meščanske šole iz prve skupine: Pedagogika, nemščina, slovenščina, geografija in zgodovina, se vrši drugo šolsko leto (1912/13) na ljubljanskem učiteljskem. Prošnje je vložiti do 1. avgusta t. l. na ravnateljstvo c. kr. učiteljskega v Ljubljani.

Proti Marljnim družbam. Na avstrijskih srednjih šolah je, kakor znano, vsem dijakom strogo prepovedano biti član kake organizacije ali društva. Tega so se ravnateljstva tudi dosedaj natančno držala. Zadnja leta pa se popolnoma nemoteno ustanavljajo med srednješolskim dijaštvom marijanske organizacije, katerih namen je očividno v marijanskih organizacijah se dijaštvo vzgaja v strogo jezuitskem duhu. Tu se navadijo dijaki sovražiti vse, kar ni klerikalno. Razumljivo je, da se iz vrst teh nahujskancev rekrutirajo ljudje, ki nimajo v šolah drugega posla kakor da denuncirajo svoje napredne kolege. Na Kranjskem je marijanska dijaška organizacija posebno razvita na novomeški gimnaziji. V marijanskih organizacijah se vzbuja med dijaštvom samo politična strast, katere posledice so za dijake lahko zelo usodopolne. Krasnji sadovi marijanske dijaške organizacije se kažejo posebno v Dunajskem Novemestu. Pred par dnevi so trije marijanski študenti brez vsakega poviada napadli dva napredna dijaka in ju do krvi pretepli. Napredno dijaštvo je radi tega silno razburjeno in grozi s štrajkom, ako ne dobi zadostnega. Prihodnje dni se pripravljajo velike demonstracije od strani naprednega dijaštva. Ravnateljstvo je odredilo strogo preiskavo.

Proti madžarski gospodarski razstavi v Belgradu. Mažarska politika na Balkanu ima predvsem svoje gospodarske namene. Te dni je bila v Belgradu otvorjena »Ogrska gospodarska razstava«. Proti tej razstavi se je kakor en mož dvignila srbska mladina in ji je napovedala najodločnejši boj. Srbski akademiki so izdali letak, v katerem pojasnjujejo mažarska nasilstva na Hrvaškem in v Slavoniji, ter razkrivajo mažarske namene na slovanskem jugu. Letak so raztrosili po celem mestu in so ga razposlali tudi po deželi. Da bi se pa vendar kdo ne zmotil, bodo srbski akademiki stali pred vhom razstave in

bodo osebno zavrili vsakega, ki bi hotel ogledati mažarsko gospodarsko razstavo. Imena onih, ki bi vkljub temu šli na razstavo, bodo objavljena v listih kot imena narodnih izdajic. Tako doživi mažarska razstava v Belgradu popoln fiasco

H gledališki krizi. V včerajšnji seji intendant slovenskega gledališča in Dramatičnega društva se je sklenilo, vzdrževati repertoar v bodoči sezoni tako kakor lani in sicer dramo, opereto in opero v stagioni. Izpremembe se izvrše le v vodstvu gledališča in sicer vodi upravo v to določeni član intendant, katerega se prideli gledališki tajnik, tehnično vodstvo se pa razdeli med režiserje in kapelnika. — To bi naj bila rešitev letošnje gledališke krize. Mi se k temu sklepu še povrnemo, a že danes lahko konstatiramo, da se nam zdi ta sklep le neka zopetna krparija, ki jo bo po končani sezoni treba krpati iznova.

Himne slovanskih narodov za 50 vinarjev. Založništvo Mojmir Urbanek v Pragi je izdalo zelo lepo izdajo slovanskih himen. (Češka, Moravska, Slovanska, Slovenska, Hrvatska, Črnogorska, Poljska, Bolgarska, Ruska, Srbska in Lužiška. Na koncu Marzeljeza). Izdaja je za petje in klavir. Naroča se pri Mojmir. Urbanek, Praga. Za 25 krajcarjev si vsak lahko oskrbi to izdajo.

Največji stolp na svetu namerava sezidati ameriška vlada. Ob priliki panamske razstave naj bi se postavil stolp visok 850 angleških milj, sezidan iz jekla in cementa. Ta stolp bi pomenil rekord v višini za vse dosedanje stavbe. Služil bi tudi za brezžični telegram. Pri panamski razstavi bi tvoril ta stolp največjo senzacijo.

Čudno maščevanje. Pred par dnevi je hodil po praških ulicah slabo oblečen človek, ki je tožil, da nima prenočišča. Naenkrat se je obrnil proti novi reprezentančni hiši — ki je stala več milijonov — in je razbil eno izmed velikih šip. Ko so ga prijeli, je povedal, da je tipograf, rojen 1870. po imenu Karol Brožek, in da je razbil šipo, ker ga praško mesto ni preskrbelo. Šipa stane 2600 kron.

Prof Ehrlich je iznašel novo sredstvo proti sifilitiki, ki je še uspešnejše nego Ehrlich-Hata 606. Imenuje se „Neosalvarsan“. Za sedaj delajo z njim poskuse na kliničnih.

Češke občine in Šolska Matica. Vse češke občine so sklenile, da postanejo ustanovni član češke šolske družbe. Poleg tega so pripravljene podpirati Matico z vsakoletnimi podporami. s. sv. Vavilavskim darom, z nabiralniki in z javnimi zbirkami. S tem so dale češke občine krasen vzgled svojega domoljublja.

Domaci industrijalni podjetji Slovenci sicer res nimamo mnogo, toda kar jih imamo, smemo nanje biti ponosni. Kajti zaradi svoje solidnosti morajo imponirati vsakemu. Naša dolžnost je tembolj, da ta naša podjetja podpiramo in delamo na to, da se čimdalje bolje razvijajo. Med naša najlepša industrijska podjetja spada brezdvomno Kolinska tovarna za kavne primese v Ljubljani. Ustanovljena komaj pred nekaterimi leti, si je pridobila s svojim izdelkom, Kolinsko kavno primeso, zelo dober glas, kajti Kolinsko kavno primese smemo po pravici imenovati najboljši kavni pridelek sploh. Kava, kateri je pridružena Kolinska kavna primes, ima izvrsten okus, prijeten vonj in lepo barvo. Zato jo vsak najraje pije. Izborno in pristno domačo Kolinsko kavno primese smemo vsakemu kar najtopleje priporočati!

Mati zgorela. V stanovanju peka Buške v Kamnicah na Češkem je nenadoma nastal ogenj. Pekova žena, mati desetih otrok, je našla smrt v plamenih.

Svojega pljanega moža je zadavila neka žena v Opavi in se nato sama javila sodišču.

Tovarna za sukno zgorela. V tovarni za sukno v Bjelich v Šleziji je izbruhnil požar, ki je uničil vso tovarno. Trije delavci so bili pri požaru nevarno ranjeni.

Obešen. Danes so obesili v Temešvaru na Ogrskem delavca Štefana Balasza, ki je umoril in oropal najemnika Löwingerja. Včeraj so aretirali njegovo mater, ki je izjavila, da bo umorila državnega pravdnika in sodnika, ki sta baje po nedolžnem obsodila njenega sina. Pri njej so našli veliko bodalo.

Požar. Bled, 19. aprila. Danes dopoldne je pogorela delavnica mizarja J. Gogale na Rečici, nasproti Blejskemu domu. — Mirnemu vremenu in naporu na gorišču prihitelih gasilcev se je zahvaliti, da se ni ogenj razširil na sosednja poslopja.

Trst hoče imeti zase. Laški poslanec Pittacco hoče na vsak način zatajiti Slovence v Trstu. V državni zbornici je bil pri debati zoper nasilja na Hrvaškem sila razburjen, ker so jugoslovanski poslanci povdarjali, da tudi tržaški Slovani in Slovenci simpatizirajo s hrvaškim narodom in protestirajo proti nasiljem Cuvaja. Poslanec Pittacco se boji, da se v avstrijsko javnost preveč ne zanese resnica, da so v Trstu Slovenci element, s katerim mora tudi vlada vsak čas računati. Pittacco je hotel proti izjavam jugoslovanskih poslancev protestirati — pa se je le osmešil.

Poročil se je v Celovcu zobozdravnik g. dr. Henrik Dolenc iz Trsta s posestnikovo hčerjo Ano Fili.

Za višjega finančnega svetnika v Trstu pri finančnem ravnateljstvu je imenovan ministrski tajnik finančnega ministerstva g. Leopold Dominik.

Po petnajstih letih pripoznan umor. Te dni se je zglasil pri orožnikih v Glinškem srednje starosti mož, ki pa je izgledal zelo slabo in ostarelo ter je povedal, da je pred 15 leti umoril v gozdu ženo kmeta Venclo. To je bilo leta 1897. Takrat je bil Vytlačil — tako se imenuje ta mož — še mlad človek. Izvedel je, da pojde Venclova žena v Trebovo po denar in jo je počakal v gozdu. Venclova žena je šla res v Trebovo denarja pa ni dobila, ker ga je prepozno odpovedala. Ko se je vračala domov, jo je Vytlačil v gozdu umoril — našel pa je pri nji samo 20 vinarjev. Po groznem zločinu je orožništvo zamaž iskalo zločinca. Vytlačil pa je bežal po svetu sam pred seboj in pred svojo vestjo. Nobenega dela se mu ni ljubilo, in nikjer ni našel obstanka. Vest ga je pekla čim dalje bolj. Zaradi svojega nemira je živel — kot berač in potepun. Sedaj mu je bilo muk

dovolj in se je naznanil oblasti. Popis zločina se popolnoma strinja z uradnimi podatki, tako da ni dvoma, da je Vytlačil res morilec. Oddali so ga sodišču.

Za kratek čas: N. sreča znanca T., ki ne-se vrečo na hrbtu. »Kam pa, kam?« »V Marijanum nesem zajko, veš, tam imajo »tavelke sorte«, dva dni jo pustim tam in 20 h bom plačal, pa pridem do prave »sorte«. — Veš tam imajo tako vse, kar hočeš — — —

Koncert »Slovenske Filharmonije« se vrši danes (v nedeljo) v veliki Unionovi dvorani pod vodstvom g. kapelnika P. Teplega. Iz obsežnega sporeda navajamo sledeče zanimive skladbe: Verdi »Otelo«, Glinka »Ruslan in Ljudmila«, Wagner »Lohengrin«, Förster »Obletnica«, iz opere »Gorenjski slavček«; končno Wieniawski »Legenda in Bachovo »Gavoto«, solo za gosli s spremljevanjem orkestra, svira koncertni mojster g. Černy. — Posebej še opozarjamo na Försterjevo »Obletnico«, ki se privrkat izvaja v Ljubljani. Preljubljani, domači skladatelji je poudaril »Slovenski Filharmoniji to skladbo, ki je v praški razstavi dosegla velik uspeh. — Koncert se vrši ob pogrnenih mizah. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 60 vin.

Loterijske številke. Trst: 60, 55, 3, 28, 75.

Idrija.

Blamažo na blamažo. Pišejo nam iz Idrije: Poročali ste že, da je kranjski deželni odbor, širrom domovine znan po svojih slavnih činih, zopet doživel blamažo pred upravnim sodiščem na Dunaju. Prejšnji župan Šepetavec naj bi vrnil občini na zahtevo deželnega odbora in na rekurz kateheta Oswalda 8193 K, ki jih je občinski odbor določil za prezidavo znane št. 509. Ako tega gospod Šepetavec ne stori v 14 dneh, ga zadene globa 100 K. Tako deželni odbor! G. Šepetavec pa se je pritožil na upravno sodišče, ki je ukaz deželnega odbora razveljavilo in tako dalo krepko zausnično deželnemu odboru in c. kr. katehetu Oswaldu. Ta si je že mel roke, češ, Šepetavec bo plačal! Tako so kričali vsi črni gavrani po klerikalnem časopisju, ampak — upravno sodišče jim je prekrizalo račune. Deželni odbor si je hotel prilastiti pravico, ki jo ima samo sodišče. Prava sreča za nas, da stoji nad deželnim odborom in Oswaldom še druga oblast!

Slučaj A. Kobala in Šepetavca kažeta, da skače deželni odbor od blamaže do blamaže. To pa zato, ker vse verjame škodoželjnemu Oswaldu, ki bi najrajši materialno uničil vsakogar, kdor ne zleže pod njegovo črno haljo. Radovedni smo, če se bo deželni odbornik dr. Pegan sedaj spametoval, da ne bo več poslušal nezgodnega Oswalda, ampak da bo ravnal vsaj tako, da ne bo samo blamaža njegovo plačilo!

Novi plačilni pravilnik pred sodiščem. Ker sta klerikalca Anton Logar in Leopold Lapajeta na javnem shodu pri Didiču dne 24. pret. meseca zalila župana Strava, ki je zagovarjal novi plačilni pravilnik, da je podkupljen od rudnika, je župan oba klerikalna poštenjaka tožil. Razprava se je vršila na tukajšnjem sodišču pretekli petek. Ker so priče soglasno potrdile, kar je govorila obtožnica, je sodnik obsodil Antona Logarja na deset dni zaporu, Leopolda Lapajeta pa na 70 K globe, oziroma na teden dni zaporu. Oba klerikalna junaka imata sedaj priliko razmišljati o svojem krščanskem jezikanju!

Bombardiranje Dardanel.

(Ital.-turška vojna.)

Vznemirjena Evropa.

Streli, ki so včeraj padli pred Dardanelami, so vznemirili vso Evropo. Se v poznih večernih urah je bila evropska javnost pripravljena na senzacije in dementije, toda vsa poročila so le potrdila prve vesti, ki so došle o bombardiranju Dardanel. Preteklo je komaj par dni, odkar so nameravale nevttralne velesile s privoljenjem Italije, intervenirati pri Porti in jo vprašati, pod katerimi pogoji bi bila pripravljena skleniti mir. In sedaj so nenadoma zagrmeli topovi pred Dardanelami. Da se pripravljala Italija na akcijo na morju, je bilo splošno znano, vendar pa se je splošno domnevalo, da se bo omejila na bombardiranje kakega ne preveč ekspoziranega kraja Turčije. Na obstreljevanje Dardanel ni nihče mislil in poročilo o dogodku, je prišlo zelo presenetljivo. Vsa Evropa je radi strelav v Dardanelah pokoncu, a nobena država ne ve, kako stališče naj zavzame napram tej akciji italijanskega brodograja. Časopisi na vse mogoče načine ugibljejo, kaj je bil vzrok nenadnemu bombardiranju Dardanel. Polagoma prihajajo na dan vesti, da stoji za hrbtom Italije

Rusija,

za katero je rešitev dardanelskega vprašanja velikanskega pomena. Rusko črnomoorsko brodograje je zaprt v Črnem morju, ker ne sme skozi Dardanele. Faktum je, da Rusija forsira odprtje Dardanel in zato je tudi čisto mogoče, da je sklenjena med Italijo in Rusijo kaka tajna pogodba. Pariški »Matin« celo poroča, da mora biti evropska javnost vsak čas pripravljena na skupno akcijo Italije in Rusije na morju, samo s to razliko, da bo manifestacija ruskega brodograja imela mirovni značaj. »Matin« izjavlja, da je sedaj nenavadno ugoden čas, da se ruski-italijanski dogovor okrepi. Ako bo Turčija ostala pri svojem dosedanem stališču se celo lahko zgodi, da se prikaže pred Carigradom ne samo italijanska ampak tudi ruska flota, kar kriza je dospela v najakutnejši štadij in mi bi bilo usodopolno za obstoj Turčije. Balkanska rovna pogajanja so takorekoč končana.

Nevarnost na Balkanu.

Na Balkanu se že zbirajo viharji. Bolgarija, Srbija, Črna gora in Grška so že pripravljene za vsak slučaj. Takoj, ko so došla v Sofijo poročila o bombardiranju Dardanel, se je sestal bolgarski ministrski svet, ki je sklenil zelo važne odločbe in priprave. V Sofiji so vzbudile velikansko vznemirjenje vesti o vojaških pripravah neke interesirane velemoči na turški meji.

»Nationalzeitung« poroča iz Londona, da bo Avstrija v slučaju, če bo Italija hotela izsiliti prehod skozi Dardanele, mobilizirala svoje brodogradnje in vprizorila na morju veliko demonstracijo. »Journal des Debats« prinaša vsebino rusko-italijanskega dogovora. Italija bo morala po tem dogovoru podpirati rusko politiko na Balkanu, posebno kar se tiče Albanije in Makedonije, Rusija pa se je nasprotno zavezala, da bo takoj priznala suvereniteto Italije nad Tripolisom in Cirenajko. Svoje priznanje bo Rusija pokazala z demonstracijo črnomoškega brodogradnje pred Bosporom.

Boj pred Dardanelami.

Turško vojo ministrstvo je izdalo komunikacije, v katerem navaja, da je italijansko vojni brodogradnje izstrelilo proti trdnjavi Orhanje 300, proti trdnjavi Kumkale 30 in proti trdnjavi Sed il Bar 12 streljav. Italijani so streljali iz daljave 10 km. Turki so izstrelili iz trdnjave Orhanje 24 streljav. Pet krogelj je padlo na italijanske ladje. Pri ponovnem bombardiranju so Italijani precej poškodovali utrdbo Kilid el Bar. Turki so imeli 3 mrtvece, 14 ranjenih. Pri prvem bombardiranju je bila težko poškodovana vojašnica v Sidi el Baru. Tu je padlo sedem mož, 23 jih je bilo ranjenih.

Italijani so s svojim bombardiranjem hoteli izvesti turško brodogradnje iz Dardanel in se spustiti ž njim v odprto bitko.

Italijansko brodogradnje v Egejskem morju.

Kolikor je dosedaj znano, se nahajata v Egejskem morju prvi in drugi oddelek italijanskega brodogradnje. Prvo obstoji iz ladij »Vittorio Emanuele«, »Regina Elena«, »Napoli«, »Roma«, drugo pa iz ladij »Margherita«, »Brin«, »St. Bon«, »Filiberto«, »Garibaldi«, »Varesa«, »Farruccio« in z več torpedov. Vse te ladje so se udeležile boja pred Dardanelami. Katera je bila v boju poškodovana, do sedaj še ni znano. Italijansko brodogradnje se je po boju umaknilo v Egejsko morje.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

OBSTRUKCIJA V AVSTRIJSKEM PARLAMENTU?

Dunaj, 20. aprila. Dalmatinski napredni poslanci dosledno vstrajajo na stališču, da morajo izsiliti od avstrijske vlade energično intervencijo v varstvo Hrvaške. Potrjuje se iz popolnoma zanesljivega vira, da naš ministrski predsednik ogrski Lukacz izjavlja potrebo sedanega neustavljenege režima na Hrvaškem, ter da ne misli na izpostavo ustave! Vsled tega nameravajo Dalmatinci uprizoriti novo akcijo in k nji pritegniti vse Jugoslovane, da se nastopi v prihodnji seji državnega zbora tudi s skrajnimi sredstvi.

Dunaj, 20. aprila. V jugoslovanskih krogih prevladuje čimdalje bolj prepričanje, da ostane impozanten nastop parlamenta za Hrvaško brez vsakega pozitivnega uspeha! Vlada se boji vsakega nadaljnjega konflikta z Ogrsko, zato pušča v nemar vsako energično akcijo. Zato pa bo dolžnost jugoslovanske delegacije, da se na ostrejši način zavzame za Hrvaško.

KABINETNA KRIZA NA OGRSKEM.

Dunaj, 20. aprila. Lukacz je odpotoval v Budimpešto, da začne s pogajanjimi glede sestave novega kabineta. V torek predloži cesarju listo novega kabineta.

Budimpešta, 20. aprila. Glede sestave novega kabineta krožijo najrazličnejše ministrske liste, tako, da je ob času nemogoče sestaviti kako verjetno listo. Imenujejo se najrazličnejša imena.

NEMŠKE LAŽI.

Belgrad, 20. aprila. Z ozirom na laži povodom manifestacije hrvaških akademikov pred srbskim kraljem izletniški odbor najodločnejše protestira proti poročilu, da so klicali razni neslani klici! Vse te vesti so izmišljotina, ki niti ne prihajajo iz Belgrada, temveč so nastala v glavah raznih srbofilov!

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Rim, 20. aprila. Akcija italijanskega brodogradnje pred Dardanelami se označuje v tukajšnjih krogih kot zadnji poskus prisiliti Turčijo do treznega razmišljanja in sprejemljivega odgovora na intervencijo velesil. Italija je hotela pokazati, da se ne boji skrajnosti, ako vstraja Turčija na svojem dosedanjem stališču! Ako pa Turčija ne odneha in sprejme predloženih pogojev, tedaj bo Italija z vso odločnostjo nadaljevala svojo akcijo v vseh vodah evropske Turčije in ne odneha poprej, dokler italijansko brodogradnje ne izsili pred Carigradom brezpogojne kapitulacije turške.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Zahvala.

Povodom bridke izgube najine pristrčno ljubljene hčerke, oziroma sestrice

ZDENKE

došlo nam je toliko tolažilnih izrazov iskrenega sočutja, da nam ni mogoče se vsakemu posebej zahvaliti.

Izrekava tem potom najtoplejšo zahvalo vsem darovateljem prekrasnih vencev in šopkov, vsem ki so najino ljubljeno spremlili k večnemu počitku in vsem, ki so na katerikoli način izrazili svoje sočutje in nama lajšali ure bridkosti.

Bog plačaj!

Ljubljana, dne 20. aprila 1912.

Matko in Pavla Arko.

Mali oglasi.

Baseda 5 vinarjev. Najmanjši zašek 30 vinarjev. Pisanih vprašanj je priložiti znamko 20 vinarjev. Pri malih oglašitvah ni nič popusta. In se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglašev ob 6. uri zvečer.

Učenka se sprejme za žensko krojaštvo. Kje pove prva anončna pisarna. 287-3

Naprodaj sta dva dobra voza s kasoni in konjska oprava pri Anžoku v Sp. Šiški. 286-3

Dobro ohranjena bana za domačo kopelji se kupi. Ponudbe pod »Bana« »Prva anončna pisarna.«

Najfinjši

SPIRIT

iz žita oddaja na debelo od 60 litrov napre po nizki tovarniški ceni veležganjarna 250

M. ROSNER Co.

v Ljubljani, poleg pivovarne »UNION«.

Izjava.

Izjavljam s tem, da sem pripravljen popustiti svojim dolžnikom, ki niso bili toženi in mi dolgujejo od leta 1903 90%; n. pr. dolžan 30 K, rabat 27 K, plača 3 K.

"	"	1904 80%	
"	"	1905 70%	
"	"	1906 60%	
"	"	1907 50%	
"	"	1908 40%	
"	"	1909 30%	
"	"	1910 20%	

ako do 31. maja 1912 plačajo ostanek od 10%, 20%, 30%, 40%, 50%, 60%, 70%, 80% osebno ali potom poštne nakaznice in dobe potrdilo čez ves dolg

Angleško skladišče oblek O. BERNATOVIČ

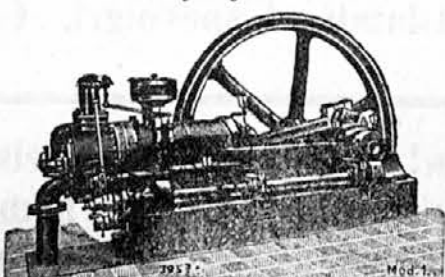
Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Langen & Wolf, Dunaj X.

Zastopstvo: 97

GABRIEL BRINŠEK, Ljubljana, Bleiweisova c. 16.

Fabrikat prve vrste.

Najcenejši obrat.

Originalni „Otto“-motorji.

Goriva: benzin, benzol, sirovo olje, sesalni plin, svetilni plin itd. — Prodanih čez 106.000.

Motorji na sirovo olje sistem Diesel.

Najcenejše gorivo. Zahtevajte cenik št. 569.

Del. glavica:

K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez.fond nad K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 312 —

Bila je bleda in tisočkrat se je s tresočimi ustnicami prebrala listovo vsebino:

— »Ubogo dekle radosti, Jehanne po imenu iz ulice Trop-va-qui-dure ve tajnost vašega rojstva, ki vam je gospa Orleanska nikdar ni mogla razodeti. Znano ji je ime vašega očeta. Pride vas obiskat«.

To je bilo vse.

Deklica je trepetala. Nestrpnost jo je mučila. Dala je bila ukaz, pustiti k nji vsakogar, ki bi želel govoriti z njo. In sleherni trenutek je služabnik tekal vpraševati, ako je kdo želel govoriti z gospodično.

In vsa zatopljen v svoje misli ni slišala urnega tekanja, šuma in razburjenja, ki je vladalo v Hiši Saint-Pol...

Ravnokar se je bila raznesla vest o umoru Ludvika Orleanskega!

Margentina je bila čitala list in Champdivers ga je bil čital in oba sta se spogledala:

— Njen oče? Kdo je? Ali ni naša, čisto naša?

Nestrpnost jima ni dala miru. Molče sta čakala v neznanjsko bogato opremljeni sprejemnici in upirala oči v duri.

Po sobi je hodil velik pes, s fino rezano glavo in z mogočnimi čeljustmi. Imenoval se je Major, kakor ga je bil krstil Gringonneur, ki brez latinščine in grščine ni mogel izhajati.

Služabnik je naenkrat naznanil prihod Lavre.

Odetta je vstala in objela prihajalko z enim pogledom; v notranjosti njene duše je zalobalo, kakor v globinah morja, ki jih vznemirjajo podmorske pošasti.

Specialna trgovina

finih ročnih del

TONI JAGER

v Ljubljani, Židovska ulica 5.

Predtiskarija. — Tamburiranje. — Montiranje. — Plisiranje.

Pozor!

Naznanjam cenj, damam tu in na deželi, da prodajam do 8. maja vse blago nahajajoče se v moji trgovini in sicer:

slamnike, otročje kapice, športne kape in vse potrebščine za modistke

zaradi preselitve po globoko znižani cenil.

Opozarjam cenj, dame, da bom moj salon znatno povečala ter se bode isti od 8. maja dalje nahajal na Starem trgu.

Minka Horvat.

Tvrda Bilina & Kaseh nasi.

M. Schubert

Ljubljana, Židovska ul. 5

Priporoča svojo veliko zalogo glaze in raznovrstnih drugih rokavic, modno blago, parfumerijo, galanterijo, ročna dela, izdelovanje vseh vrst prevlečenih gumbov, kakor tudi vse kirurške potrebščine kline pasove, ravnodržalec itd po najnižjih cenah. Snaženje vseh vrst rokavic. Moderna predtiskarija. Postrežba točna in solidna. Vnanja naročila se točno izvršujejo.

Konfekcijska trgovina

MAČEK & KOMP., LJUBLJANA

založniki c. kr. prlv. južne železnice

Franca Jožefa cesta šte. 3

priporoča veliko izbiro spomladanskih novosti za gospode in dečke.

Strogo reelna postrežba.

201

Najnižje cene.

Za poletno sezijo priporoča

»Angleško skladišče oblek«, O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

svojo velikansko izbiro kostumov, lahkih plaščev iz blaga, prašnih plaščev iz listra ter svilnih plaščev za dame vseh najnovejših barv. Najmodernejše obleke, klobuke in slamnike za gospode in dečke po priznanih nizkih in solidnih cenah.

ne pijače, ko sem živel v trpljenju, ko ste me gonili po bregovih Sene. In vedno ona molčeca, ubijajoča ženska ob meni! Dvanajst let trpljenja! Dvanajst let!

— Lažete! je hipno kriknil Saitano.

Obenem je oložil ploskvo dlan na tilnik Lavre in jo močno stisnil. Pretresljiv krik je prerezal tiho sobico.

Saitano pa je nadaljeval:

— Dobro veste, da lažete! Stanujete v hiši Passavant. Dvorjanica kraljičina ste. In poročili se boste... Poročeni ste.

Saitano je prijel kupico nalil jo z brezbarvno tekočino do polovice in jo pomolil Lavri rekoč:

— Pijte!...

Lavra se je zgrudila na kolena. Obličje se ji je drgetalo v hudem krču.

— Pijte! je ponovil Saitano.

In Lavra je z isto grozo, z istimi solzami, z istim gibom, kakor nekdanj nagnila in izpila...

Paznega očesa je sledil Saitano sledečim izpremiban.

Krč je popustil in obraz je izgledal docela navadno. Kmalu je tudi odprla oči, pogledala Saitana in dejala z odločnim glasom:

— Gerande mi je vse povedala. Pripravljena sem napotiti se v Hišo Saint-Pol.

— Hvala, Johanne. In ko zapustite Hišo Saint-Pol, kam se obrnete?...

Lavra se je začudila.

— Kaj ne veste, je vprašala. Vrnem se domov v ulico Tropiva-qui-dure, kjer stanujem

Hiša Saint-Pol.

78

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registr. zadruga z neom.

obrestuje hranilne vloge po

4¹/₂ 0

zavezo v Ljubljani

brez vsakršnega odbitka.

Stanje hranilnih vlog: 20 milijonov.

Popolnoma varno naložen denar.

Rezervni zaklad: nad pol milijona.

UČITELJSKA TISKARNA

Telefon šte. 118.

v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 8.

Telefon šte. 118.

Jan Legova knjižnica: Rape: Dane. Cena 1 K.
Slapšak: Turki pri Sv. Tihnu, ilustrovana
knjiga. Cena 120 K.

M. Gregorič: Otroški
oder, gled. igre za
mladino. 150 K.

Štupar: O prvinah in
spojinah, ilustrov.
Cena 150 K.

Brunet: Telovadba.
Cena 4 K.

Mešček: Beleške iz
fizike in kemije.
Cena 40 vin.

Marolt: Zgodo-
vinske učne si-
ke. Cena 2 K.

Vizitke

Engelbert Gangl:
Beli rojaki.
Cena vezani knjigi K 3—,
broširani K 260.

Kuverte s firmo

Jožef Ribličič:
Kraljestvo čebel.
Cena vezani knjigi 80 vin.

Trgovske račune

Knjižnica Učiteljskega konvikta: Julčka Mišjakovega
zbrani spisi I., II. in III. zvezek. Cena à 150 K. —
Rape: Mladini. Cena 150 K. — Gangl: Zbrani spisi.
I. in II. zvezek. Cena 150 K.

Adamič: Slava Cesarju! Spevoigra za
mladino. Cena 3 K. — Besedilo k
Adamičevi spevoigri. Cena 10 vin.

Žirovnikove na-
rodne pesmi. I.
in II. zvezek.
Cena à 20 vin.

Bretl: Kako si o-
hranimo zobe.
Cena 20 vin.

Vse predpisane in
potrebne šolske
tiskovine.

Razni napisi na
lepenkah za
šole.

Novo! Popravljal-
na znamenja na
tabelah.

Tabela o pravil-
nem mešanju
umetnih gnojil.

Vse tiskovine za
knjižnice.

Uradne tiskovine
za županstva.

Vse najnovejše ti-
skovine za o-
brtno - nadalje-
valne šole.

Stereotipija

Litografija

Muzikalije

Založba knjig

**V „Učiteljski tiskarni“ se tiskajo: Slovenski Branik, Dan, Učiteljski Tovariš,
Slovenski Ilustrovani Tednik, Rudar, Domače ognjišče, Zvonček, Popotnik,
Naša Bodočnost, Gasilec, Zarja, Tobačni delavec.**

— 310 —

že dvanajst let. Kako slab spomin imate že
mojster!

— Resnično, je potrdil Saitano zamišljeno.
Spomin me zapuša.

Lavra je povzela zgovorno:

— Dvanajst ur sem pri vas in vse sem
vam že povedala, kar vem. Pustite me sedaj
domov. Kar se pa one deklice tiče, bom opravi-
la, kakor želite. Povedala ji bom ime njene
matere... ime... no...

— Ah! se je znevoljil Saitano. Vidite, vse
pozabite!

— Že vem, je vzkliknila Lavra; Lavra
d'Ambrun je mati Odette de Champdivers!

Nagnila je glavo in čudna bolečina je pre-
letela njen obraz, ki ni bila več mati, ki je bila
le še ženska z uničeno zavednostjo.

— In kako je ime očetu? je silil v njo
Saitano.

— Oče, oče, je iskala trudoma Lavra. Grof
Neverski, Ivan Neustrašni...

— Vojvoda Burgundski, jo je popravil
Saitano in plamen ponosa mu je zagorel v
očeh.

— Da, vojvoda Burgundcev, po smrti oč-
ta Filipa njegov naslednik.

— Dobro je, je dejal Saitano. In sedaj idi-
te!... Idite v Hišo Saint-Pol, kjer vas prič-
kujejo...

Lavra se je ogrnila s plaščem in se pokrila
s kapuco. Obrnila se je k vratom. Saitano ji je
sledil s strahom. Prijel jo je za roko in rekel:

— Jehanne, ali se spominjate, kaj vam je
obljubila Gerande včeraj v ulici Trop-va-qui-
dure?

— 311 —

Lavra se je prišla za glavo in zašepetala:

— Včeraj?... Oh, ne vem nič...

— Obljubila vam je deset zlatov, ako pri-
dete sem, to jutro... Tukaj so!

Ogrnila se je tesneje s plaščem in rekla:

— Dobro; pustite me torej, da grem in da
govorim z Odette de Champdivers.

Lavra je stekla po stopnicah, po katerih
je hodila dvanajst let in hišo v kateri je pre-
bivala enako dobo.

Ali rekla si je:

— Domov moram! Ni bilo prav, da sem
prišla sem...

Krenila je na pot. Saitano ji je sledil korak
za korakom.

Dopolnjeno je bilo!

V začetku neokretna, pazeča na sleherno
stopinjo, se je Lavra d'Ambrun kmalu našla in
hodila s sigurnim korakom. Lavra-Jehanne je
spoznala okolico in odločno je ubrala pot proti
Hiši Saint-Pol. Obrisi Pariza so ji postajali zna-
ni... in ni bila več Lavra d'Ambrun, bila je le
še Jehanne iz ulice Trop-va-qui-dure...

Saitano ji je sledil tik do vrat kraljevske
domene.

Mostič je padel in Lavra je izginila skozi
težka vrata.

Se je čul klic straže:

— Napovedani obisk za gospodično
Champdivers!...

Nato se je obrnil in odšel počasnih kora-
kov proti Mestu —

V istem času je prekladala Odette de
Champdivers iz roke v roko pergamentni listič,
ki ga je bila našla preteklo jutro na mizi.

Ker se pride dandanes pri hudi
konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj ku-
piti ali prodati, ali ki iščejo službe,
da naj inserirajo v izbornem in
zelo razširjenem slovenskem ne-
odvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po
najnižjih cenah „Prva anončna pi-
sarna“ v Ljubljani, Frančiškanska
ulica šte. 8, katera daje radevolje
tudi vse za to potrebne informacije.